

OECDs **RETNINGSLINJER**
FOR FLERNASJONALE SELSKAPER

NORGES KONTAKTPUNKT
FOR ANSVARLIG NÆRINGS LIV

Åpenhetsloven: bakgrunn og hovedtrekk

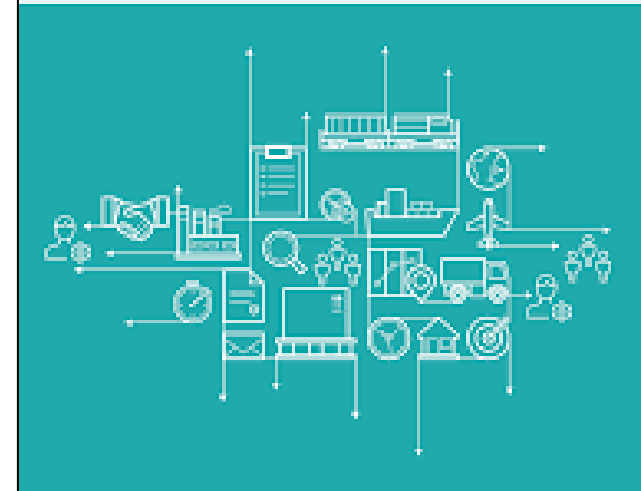
Kristel Tonstad, fagdirektør

Oslo, 11. mars 2022

Åpenhetsloven: bakgrunn

- Rana Plaza ulykken i 2013 – utløste kampanjer
- Representantforslag på Stortinget
- Regjeringen nedsatte Etikkinformasjonsutvalg
- Bred høring → lovproposisjon
- Vedtatt juni 2021 og trer i kraft 1. juli 2022

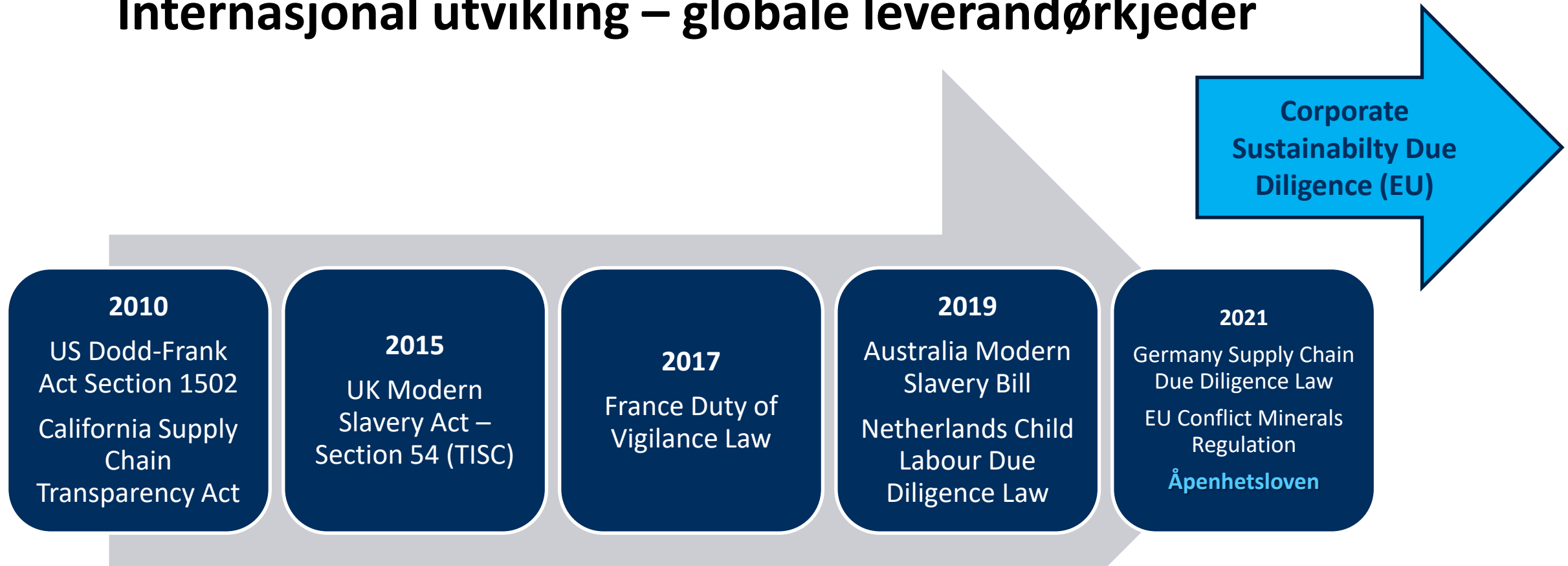

Internasjonale utviklingstrekk

- Bærekraftsarbeid motiverer ansatte
- Forbrukermakt – kampanjer; ungdommen
- Investorer krever mer og bedre informasjon
- EU som drivkraft – bærekraftig finans m.v.
- Rettsliggjøring internasjonalt

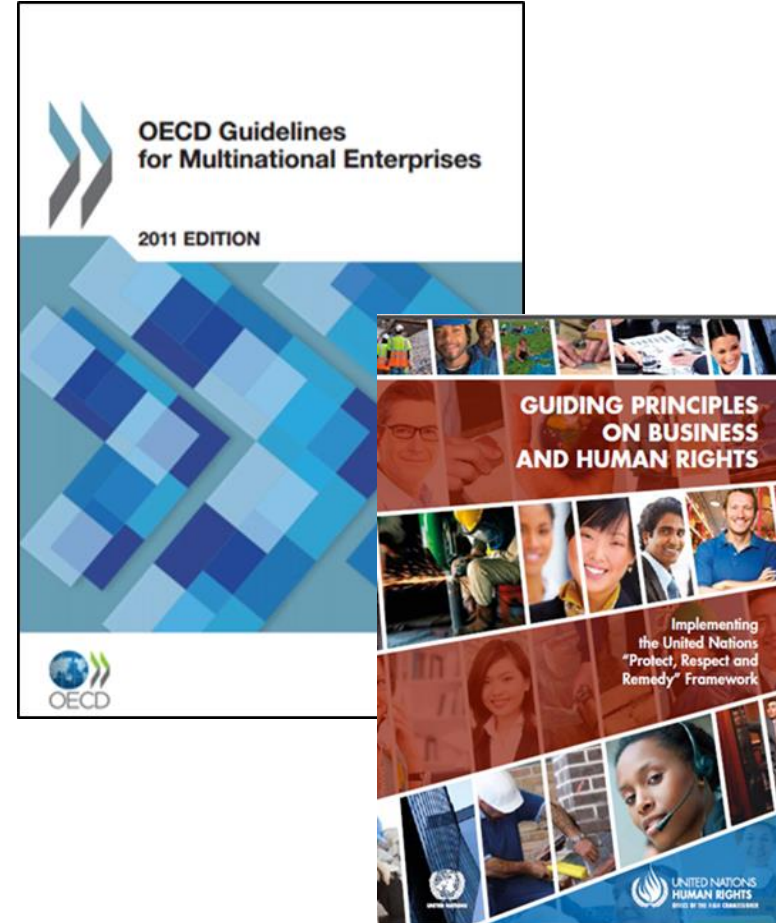

Internasjonal utvikling – globale leverandørkjeder

Åpenhetsloven – basert på internasjonale retningslinjer

- Internasjonale retningslinjer
 - FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter
 - OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper
- Aktsomhetsvurderinger i verdikjeden står sentralt

Åpenhetsloven

- Formål
 - Fremme virksomheters respekt for **grunnleggende menneskerettigheter** og **anstendige arbeidsforhold**
 - Sikre tilgang til informasjon om hvordan virksomheter **håndterer negative konsekvenser**
- Virkeområde: **større virksomheter**

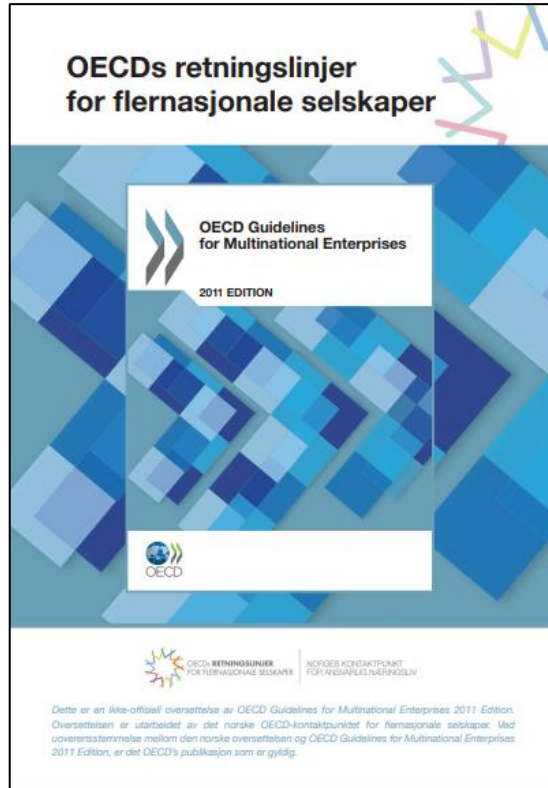
Prop. 150 L

(2020–2021)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold (åpenhetsloven)

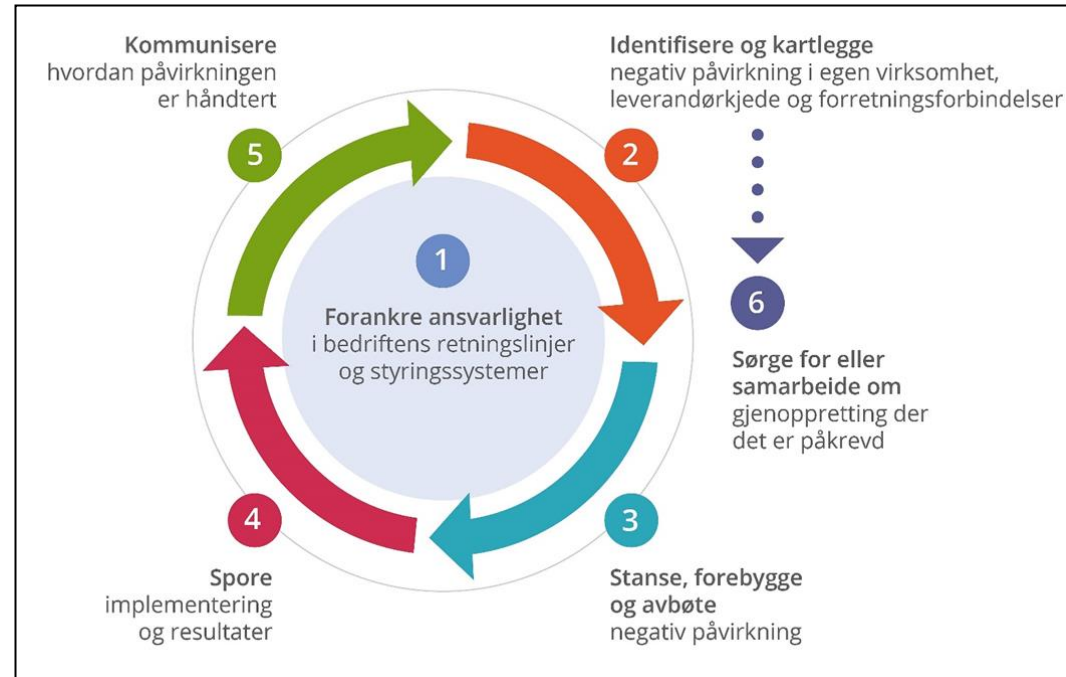
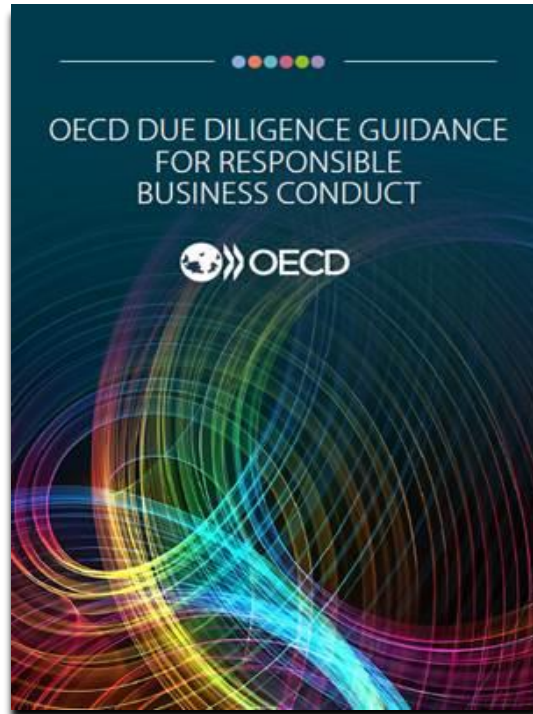
Plikt til å utføre aktsomhetsvurderinger

«Virksomhetene skal utføre aktsomhetsvurderinger i tråd med OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper.»

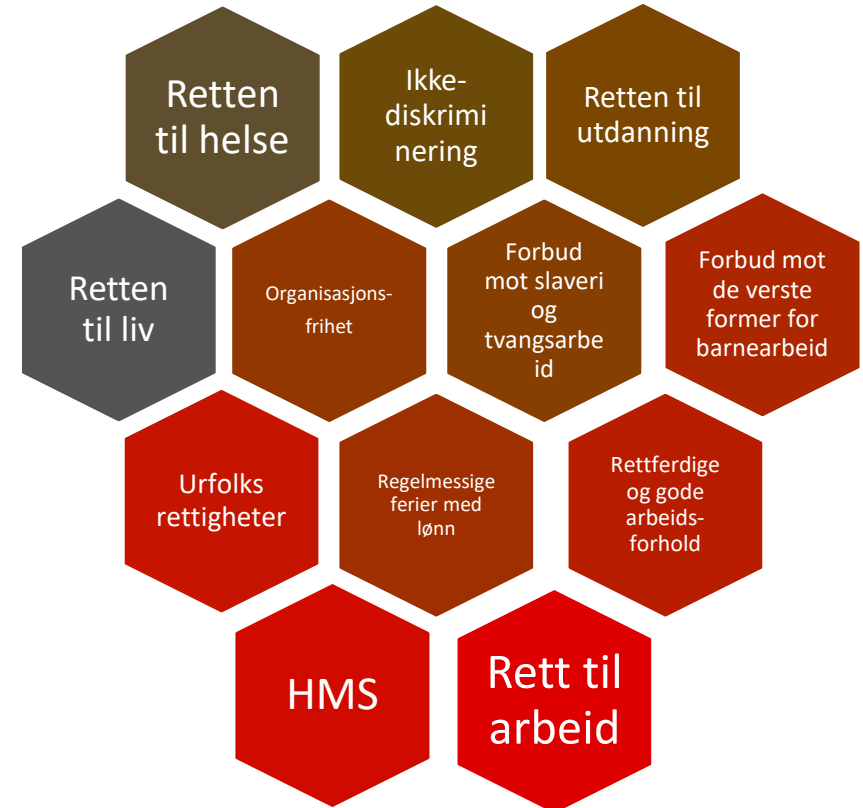
Jf. åpenhetsloven § 4

Aktsomhetsvurderinger i tråd med OECDs retningslinjer

Menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold

- Internasjonalt anerkjente menneskerettigheter som følger av bl.a.:
 - FNs konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter
 - FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter
 - ILOs kjernekonvensjoner
- Anstendige arbeidsforhold
 - Også HMS på arbeidsplassen og arbeid som gir en lønn å leve av

Regelmessig og risikobasert

«Aktsomhetsvurderinger skal **utføres regelmessig** og stå i forhold til virksomhetens **størrelse**, virksomhetens **art, konteksten** virksomheten finner sted innenfor, og **alvorlighetsgraden** av og **sannsynligheten** for negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.»

Åpenhetsloven § 4 (2)

Informasjonsplikter

§ 5 Plikt til å redegjøre for aktsomhetsvurderinger

- Generell beskrivelse av virksomheten, rutiner m.m.
- Faktiske negative konsekvenser og vesentlig risiko
- Tiltak og resultater/forventede resultater
- Redegjørelsen skal være **lett tilgjengelig** på virksomhetens nettsider

§ 6 Rett til informasjon

- Generell informasjon om håndtering og informasjon knyttet til **særskilt vare eller tjeneste**

Forbrukertilsynet er veilednings- og tilsynsorgan

Forbrukertilsynet English **Meny**

Åpenhetsloven

Åpenhetsloven skal fremme virksomheters respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, og sikre allmenheten tilgang til informasjon. Loven pålegger virksomhetene en informasjonsplikt og en plikt til blant annet å gjennomføre aktsomhetsvurderinger.

Åpenhetsloven er vedtatt av Stortinget, og trer i kraft **1. juli 2022**. Forbrukertilsynet er tildelt oppgaven med å veilede og føre tilsyn med åpenhetsloven.

På denne siden har vi samlet grunnleggende informasjon om loven, og henvisninger til andre nyttige informasjonskilder. Det vil komme mer informasjon på siden i tiden fremover.

Vi jobber nå med å rekruttere og bygge opp kompetanse om åpenhetsloven. Vi har derfor ikke anledning til å svare på alle henvendelser, eller veilede konkret og individuelt. På denne siden finnes det likevel grunnleggende informasjon og henvisninger til kilder som setter deg som næringsdrivende i stand til å starte arbeidet med å overholde åpenhetsloven på egen hånd i virksomheten.

Det er viktig at arbeidet med åpenhetsloven forankres i virksomhetens ledelse og styre. Det må settes av tilstrekkelige ressurser til arbeidet for å påse at virksomhetens retningslinjer og interne systemer overholder kravene i åpenhetsloven. Det bør fordeles ansvar for etterlevelse av loven i virksomheten, og etableres gode rutiner for hvordan forespørsler om informasjon skal håndteres.

Veiledninger og retningslinjer

- [OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper](#)
- [OECDs veileder for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv](#)

Relevant lovverk

- [Åpenhetsloven](#)
- [Miljøinformasjonsloven](#)
- [Menneskerettsloven](#)

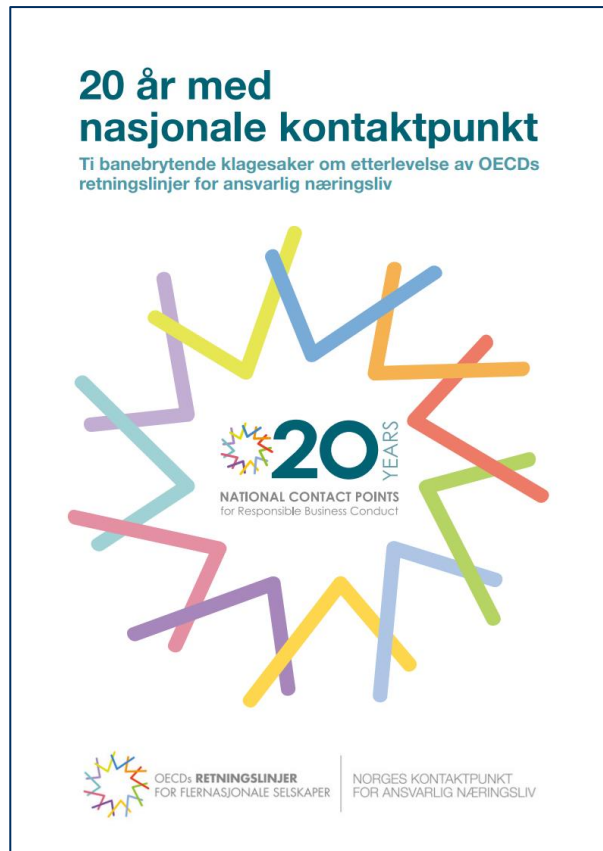
OECDs nasjonale kontaktpunkt

1. Fremmer OECDs retningslinjer og gir veiledning i disse
2. Behandler klagesaker
3. Samarbeider internasjonalt

- 37 medlemsland (rød)
- 13 samarbeidsland (turkis)
- 50 land er tilsluttet retningslinjene

Behandling av klager i OECDs kontaktpunkt

1. Gjør grundige aktsomhetsvurderinger – egen virksomhet og leverandørkjeden
2. Ha dialog med interessenter – ansatte, tillitsvalgte, sivilt samfunn m.m.
3. Bruk innflytelse overfor forretningsforbindelser
4. Husk gjenoppretning/erstatning der det er påkrevd

Ikke avvis tilbud om dialog og mekling!

Veiledning fra OECD – generell og sektorbasert

Andre ressurser – www.anskaffelser.no

Kjøp av bygg- og anleggsmaterialer (stein, trevirke og metall) - sosialt ansvar

Her finner du informasjon om risiko for brudd på grunnleggende menneskerettigheter i produksjon av materialer som benyttes i bygg og anlegg, herunder stein, tre og metall.

Risiko i leverandørkjeden

Leverandørkjedene for enkelte bygg- og anleggsmaterialer er komplekse og fragmenterte over hele verden. Dette fører til begrenset sporbarhet og lite åpenhet, noe som øker risikonivået for

Risikovurdering: Bygg- og anleggsmaterialer

En rapport for Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) utarbeidet av Swedwatch i 2020

Oppsummering

- Forventninger og retningslinjer for ansvarlig næringsliv blir nå lovpålagt
- God oppfølging av menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold
 - ✓ den sosiale delen av bærekraft
 - ✓ kan bli et konkurransefortrinn for norske selskaper
- Dialog og samarbeid er nøkler for å lykkes

Følg Kontaktpunktet i sosiale medier!

- Meld deg på vårt nyhetsbrev!

www.responsiblebusiness.no

- Følg oss på Facebook, Twitter, LinkedIn

- Takk for oppmerksomheten